

ПІСЛЯМОВА

Освіта – основа інтелектуального, культурного, духовного, соціального, економічного розвитку суспільства і держави. За всі історичні часи на землях України, чи то в будь-якій державі світу, шлях до буття її народом був досить складним і суперечливим. Однак беззаперечним фактом є те, що в нашій державі, починаючи від Київської Русі, знання завжди розцінювалися як ознака гідності людини.

До кінця XVI століття освіченість була поширеним в Україні явищем – навчалися всі діти. Після Люблінської унії (1569 р.) традиційна освіта в Україні-Русі почала занепадати. Діти, переважно з вищих верств, закінчували колегіуми і продовжували здобувати вищу освіту в європейських країнах, зокрема у Гейдельберзькому університеті імені Карла Рупрехта в Німеччині (заснований 1386 р.). Це один із найстаріших і найавторитетніших університетів світу, що накопичив величезний досвід навчання і виховання.

Випускники цього університету започаткували чимало добрих традицій, що стали надбанням сучасного студентства. Наприклад, на початку XIX століття, проявляючи підвищений інтерес до національної старовини, фольклору та релігії, активна група студентів університету створила всевітньо відомий гурток “Гейдельберзьких романтиків”.

Повертаючись на батьківщину після навчання, володіючи ґрунтовними знаннями, збагаченні європейськими традиціями та поглядами, переймаючись духом патріотизму, молоді люди поширювали на українських землях європейські ідеї Відродження, Просвітництва, знаходили тут сприятливе середовище. Показово, що, набуваючи знань різними мовами, у переважній своїй більшості вони не забували рідної.

Студенти з України не лише вчилися в європейських університетах, але й залишалися працювати там професорами, викладачами. Згадуючи приказку “Нашого цвіту – по всьому світу”, зазначимо, що протягом багатьох віків шереги суспільно-політичних обставин, “вітер історії” безжально розсіювали цвіт української нації по інших країнах. Вихідці з України розвивали і збагачували своєю працею та інтелектом економіку, освіту, культуру “нових батьківщин”, поповнювали їх генетичний фонд.

Завершуючи виклад основних думок, автор додає до роздумів сучасного студентства стародавню ритуальну пісню, яку писали впродовж кількох поколінь студенти Гейдельберзького університету латинською мовою (тогочасна мова навчання), сміливо припускаючи, що спудеї з України не лише співали, але й долучилися до її створення.

Ця пісня стала гімном вільного студентства, що уславлює життя і щастя. І понині вона супроводжує національні та інтернаціональні свята, конкурси та інтелектуальні змагання студентів різних держав, у т.ч. України.

Gaudeamus igitur*
(Звеселяймо́сь)

Gaudeamus igitur
Iuvenes dum sumus,
Post iucundam iuventutem,
Post molestam senectutem
Nos habebit humus.

Vita nostra brevis est
Brevi finietur
Venit mors velociter
Rapit nos atrociter
Nemini parcetur.

Vivat Academia
Vivant professores
Vivat membrum quodlibet
Vivant membra quaelibet
Semper sint in fiore
Vivat et republica
Et qui illam regit
Vivat nostra civitas
Maecenatum caritas
Quae nos hic protegit.
Vivant omnes virgines
Graciles, formosae
Vivant et mulieres
Tenerae, amabiles,
Bonaе, laboriosae.

Pereat tristitia,
Pereant dolores,
Pereat daibulus
Quivis antiburschius
Atque irrisores.

Поголяймо, юнаки,
Поки в нас є сила,
Минє молодість щаслива,
Минє старість докучлива,
Вкриє нас могила.

Ми не довго живемо,
Швидко вік минає,
Смерть, не гаючись, прилине,
Без розбору всіх поглине –
Смерть жалю не знає.

Хай живуть нам вузи всі,
Вся наша еліта:
Професори і доценти,
Аспіранти і студенти –
“Многая їм літа!”
Хай живе республіка,
Їй той, хто управляє.
Хай живе наша спільнота
Їй благодійників щедрота,
Що про всіх нас дбає.
Хай дівчата всі живуть
Не горді, красиві.
Хай живуть нам молодіці,
Наші любі, ніжнолиці,
Добрі, не ліниви!

Всякий смуток геть від нас,
Песимізму досить.
Всякий біс нехай сконає,
Що студентам не сприяє,
На глум їх підносить.

* Наведено за: Козовик І.Я., Шпапайло Я.Д. Підручник латинської мови. – К.: Вища школа, 1976.

Українське суспільство прямує в майбутнє, опираючись на минуле. Це своєрідне зміщення зв'язку часів і поколінь багато в чому залежатиме від тих, хто вчить, і тих, хто вчиться. Слід лише ніколи не стомлюватися, працювати над собою, пам'ятати історичний заповіт співвітчизникам Світоча української культури, Велетня нескореного духу Тараса Григоровича Шевченка:

Учітесь, читайте,
І чужому навчаєтесь,
Й свого не цурайтесь...

Сьогодні знання є не лише важливою ознакою гідності людини, але й основою процвітання та міжнародного авторитету нації – держави. Піднесення української культури в умовах незалежності, просування її до європейських культурно-освітніх цінностей – надзвичайно відповідальне завдання перед нинішнім і майбутнім нацією. Український народ протягом віків створив і продовжує творити самобутні, часом неперевершені творіння розуму, рук чи то космічної енергії, які щедро вкладає у світову скарбницю цивілізації. Українська культура нічим не поступається культурам інших країн, а то й навпаки – має значні переваги, її творці та нащадки мають чим пишатися.

Шануймося, бо Ми того варті!